



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 509/2021-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátskou kanceláriou [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], proti postupu Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 6S/162/2016 takto

### r o z h o d o l :

1. Postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní sp. zn. 6S/162/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajský súd v Bratislave **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania **691,34 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

### O d ô v o d n e n i e :

#### I.

#### Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením č. k. III. ÚS 509/2021 zo 16. septembra 2021 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľky doručенú ústavnému súdu 26. augusta 2021.
2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka (žalobkyňa v 1. rade), žalobkyňa v 2. rade [REDAKOVANÉ], a žalobkyňa v 3. rade [REDAKOVANÉ] sa domáhali na krajskom súde preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]). Žalovaný viedol konanie od 29. septembra 2014. Žalobcovia mali koordinovať svoj postup so zámerom zosúladiť cenovú ponuku žalobkyne v 2. rade a žalobkyne v 1. rade v procese verejného obstarávania verejného obstarávateľa

Univerzitetnej nemocnice [REDAKOVANÉ], pričom žalobkyňa v 3. rade k tejto koordinácii aktívne prispela. Žalovaný rozhodnutím zo 7. júla 2015 uložil pokuty sťažovateľke 2 206 706 eur, žalobkyni v 2. rade 327 668 eur a žalobkyni v 3. rade 13 177 eur.

3. Rada žalovaného rozhodnutím z 30. júna 2016 o rozkladoch podaných žalobcami zmenila prvostupňové rozhodnutie tak, že v bodoch I až III výrokovej časti ponechala prvostupňové rozhodnutie nezmenené a doplnila výrokovú časť o bod IV, ktorým zakázala žalobkyniam účasť na verejnom obstarávaní na dobu troch rokov od právoplatnosti konečného rozhodnutia.

4. Krajský súd rozsudkom z 18. januára 2017 rozhodnutie [REDAKOVANÉ] zrušil a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň priznal žalobkyni v 2. rade a žalobkyni v 3. rade vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného z 30. júna 2016 odkladný účinok až do právoplatnosti správneho súdu vo veci samej. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom č. k. 8Sžhk/1/2017 z 20. februára 2020 kasačnú sťažnosť žalovaného zamietol.

5. Sťažovateľka uviedla, že celková doba konania od podania žaloby 1. augusta 2016 trvá už viac ako päť rokov. Krajský súd má spisový materiál od 21. apríla 2020 a do podania ústavnej sťažnosti nebolo rozhodnuté o trovách konania. Z uvedeného vyplýva, že krajský súd je už rok a tri mesiace nečinný. Podľa jej názoru rozhodnutie o výške trov konania predstavuje jednoduchý úkon. Sťažovateľka sa snažila nečinnosť krajského súdu odstrániť sťažnosťou adresovanou predsedovi súdu 11. januára 2021.

6. Na základe uvedeného sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Tiež navrhuje prikázať konať krajskému súdu, priznať primerané finančné zadostučinenie 2 000 eur a náhradu trov konania.

## **II.**

### **Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľky**

7. Krajský súd vo svojom vyjadrení namietal tvrdenia o nečinnosti a uviedol, že 14. septembra 2021 už bolo rozhodnuté o trovách konania. Sťažovateľka predložila súdu vyčíslenie trov konania až 27. mája 2020. Dobu rozhodovania o trovách konania krajský súd odôvodnil neplnením si pracovných úloh vyššou súdnou úradníčkou. Z dôvodu neúmerne vysokého počtu nerozhodnutých vecí o výške náhrady trov konania krajský súd adresoval vyššej súdnej úradníčke upozornenie aj opatrenie predsedu súdu.

8. Sťažovateľka vo svojom ďalšom podaní uviedla, že krajský súd mal spis od 21. apríla 2020. Tiež uviedla, že uznesenie o výške trov konania bolo sťažovateľke doručené 14. októbra 2021 s právoplatnosťou až k 20. septembru 2021 a vykonateľnosťou 6. októbra 2021. Sťažovateľka je toho názoru, že nečinnosť vyššej súdnej úradníčky jej nemôže byť pripísaná v neprospech.

## **III.**

### **Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti**

9. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom krajského súdu pri rozhodovaní o trovách konania dochádza v namietanom konaní k porušovaniu uplatnených práv. Argumentácia sťažovateľky spočíva v nespokojnosti s celkovou dĺžkou konania v trvaní

viac ako päť rokov a tiež dĺžkou konania pri rozhodovaní o trovách konania v trvaní jedného roka a troch mesiacov.

10. Ústavný súd v tejto súvislosti opakovane konštatuje, že v práve garantovanom čl. 48 ods. 2 ústavy (tiež čl. 38 ods. 2 listiny) a v práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 90/2010).

11. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľku (II. ÚS 32/02).

12. Pokiaľ ide o právnu a faktickú zložitosť veci, predmetom konania zostalo rozhodovanie o trovách, ktoré spadá pod menej náročnejšiu agendu súdu. Sťažovateľka síce využila sťažnosť adresovanú predsedovi krajského súdu 11. januára 2021, avšak proces odstránenia zbytočných prietáhov mohla iniciovať podstatne skôr. Z ústavnej sťažnosti je tiež zrejmé, že vo veci samej bolo rozhodnuté rozsudkom najvyššieho súdu z 20. februára 2020. Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka upozornila predsedu krajského súdu na zbytočne prietahy až po takmer deviatich mesiacoch (11. januára 2021).

13. Krajský súd o výške trov konania rozhodoval viac ako jeden rok a šesť mesiacov. Z vyjadrenia krajského súdu je zrejmé, že spis mu bol vrátený z najvyššieho súdu 21. apríla 2020. Krajský súd sa síce pokúsil odstrániť nečinnosť vyššej súdnej úradníčky upozornením (8. júla 2020) a následným opatrením predsedu súdu (13. júla 2020), avšak bezúspešne. Vyššia súdna úradníčka vydala uznesenie o priznaní trov konania 20. januára 2021. Proti uzneseniu vyššej súdnej úradníčky podala sťažovateľka v zákonnej lehote sťažnosť (3. februára 2021). Následne sťažovateľka predložila vyčíslenie trov konania právneho zastúpenia (27. mája 2021), v ktorom žiadala priznať náhradu trov konania za 13 porád s klientom pri uskutočnení 2 meritórnych pojednávaní. Následne sudca vydal uznesenie o trovách konania 14. septembra 2021. Krajský súd dĺžku konania ospravedlňoval práceneschopnosťou vyššej súdnej úradníčky.

14. Nadmerné zaťaženie osôb podieľajúcich sa na rozhodovaní či iné systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom neuznania základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Zmyslom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov nie je pomenovanie príčin prietáhov v konaní alebo vyvodenie zodpovednosti vo vzťahu k stranám, ich advokátom, sudcom, súdnej administratíve, predsedom súdov či k rezortnému ministerstvu. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. Ako už ústavný súd uviedol, účelom ústavnej sťažnosti je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka ocitla.

15. Právo na právnu pomoc trvá až do skončenia konania, t. j. do právoplatného rozhodnutia. Súčasťou základného práva na právnu pomoc je aj právo na úhradu účelne vynaložených trov

konania (II. ÚS 78/2003). Ak nie je rozhodnuté o trovách konania, prípad nie je ukončený. V prípadoch týkajúcich sa dĺžky konania bude táto podmienka splnená teda iba vtedy, ak bude braná do úvahy celková dĺžka konania. Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) v tomto prípade neoddelil konanie o merite veci od časti konania o trovách (rozsudok ESLP z 28. júna 2016 vo veci Čičmanec proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 65302/11). Rozhodovanie o trovách konania v dĺžke konania jedného roka a šiestich mesiacov je ústavne neakceptovateľné. Ústavný súd pri posúdení ústavnej sťažnosti zohľadnil aj celkovú dobu konania, ktorá trvá od roku 2014 (rozsudok ESLP z 23. septembra 1997 vo veci Robins proti United Kingdom, sťažnosť č. 22410/93).

16. Z uvedených dôvodov ústavný súd kvalifikoval nečinnosť krajského súdu pri rozhodovaní o výške trov konania ako porušenie uplatnených práv sťažovateľky. Z vyjadrenia krajského súdu vyplýva, že konanie je právoplatne skončené vydaním uznesenia sudcu krajského súdu 14. septembra 2021. Ústavný súd preto nepovažoval za potrebné doplniť ochranu aj o uloženie príkazu krajskému súdu vo veci konať.

#### IV.

#### **Primerané finančné zadost'učinenie a náhrada trov konania**

17. Sťažovateľka sa domáhala aj primeraného finančného zadost'učinenia 2 000 eur. Cieľom tohto inštitútu je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany (IV. ÚS 210/04, IV. ÚS 132/2012). Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia zohľadnil okolnosti veci, akými sú dĺžka konania pri rozhodovaní o výške trov konania, predmet sporu, význam sporu pre sťažovateľku, správanie sťažovateľky a podiel okresného súdu na celkovom stave veci. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka mohla iniciovať odstránenie zbytočných prieťahov v konaní podstatne skôr a svojím správaním (pri predložení vyčíslenia trov konania) prispela k celkovej dĺžke konania. Keďže vo veci sťažovateľky bolo vo veci samej rozhodnuté rozsudkom najvyššieho súdu z 20. februára 2020, miera právnej neistoty v súvislosti s nerozhodnutím jej veci rapídne klesla. Ústavný súd prihliadol tiež, že deklarácia porušenia základných práv, ako aj náhrada trov konania implicitne zahrňujú aj satisfakčný prvok. S prihliadnutím na uvedené okolnosti ústavný súd sťažnosti sťažovateľky v časti finančného zadost'učinenia nevyhovel.

18. Sťažovateľka má nárok na náhradu trov právneho zastúpenia za 3 úkony právnej služby vykonané v roku 2021 (prevzatie, príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti a replika) v sume trikrát po 181,17 eur, režijný paušál v sume trikrát po 10,87 eur spolu s 20 % DPH. Celková hodnota náhrady trov právneho zastúpenia tak predstavuje sumu 691,34 eur (§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov).

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

**V Košiciach 28. októbra 2021**

**Robert Šorl**  
**predseda senátu**